

Η Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε. σας ενημερώνει με το απόσπασμα της ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2009, το οποίο αφορά το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ και συμμετοχή του στο ΑΕΠ

Στον πίνακα 3.23 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ (εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο τμήμα) από το 2000 έως το 2009 και η ποσοστιαία συμμετοχή του στο ΑΕΠ (αναθεωρημένες τιμές) της χώρας.

**Πίνακας 3.23 Διαχρονική εξέλιξη ΠΔΕ 2000-2009
(σε εκατ. ευρώ)**

Έτη	ΠΔΕ			Μεταβολή % σε σχέση με προηγούμενο έτος	Ως % του ΑΕΠ
	Εθνικοί πόροι	Συγχρηματοδοτούμενο	Σύνολο		
2000	2.109	5.312	7.421	-	5,4
2001	2.590	5.252	7.842	5,7	5,3
2002	3.131	3.883	7.014	-10,6	4,5
2003	3.974	4.461	8.435	20,2	4,9
2004	4.639	4.883	9.522	12,8	5,1
2005	2.569	4.955	7.524	-21,0	3,8
2006	2.673	5.511	8.184	8,8	3,8
2007	2.763	6.046	8.809	7,6	3,9
2008	2.650	7.000	9.650	9,6	3,9
2009	3.650	5.150	8.800	-8,8	3,4

Πηγή: ΠΔΕ, ΓΔΟΠ

Η θετική συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομία της χώρας επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ, το ποσοστό του ΑΕΠ που διατίθεται για ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης στην Ελλάδα, χωρίς τις κεφαλαιακές μεταβιβάσεις, κυμαίνεται μεταξύ 2,6% και 3,7% κατά την περίοδο 2000-2009, έναντι ποσοστού του ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές) μεταξύ 2,4% και 2,6% των χωρών της Ευρωζώνης την ίδια περίοδο. Τα ποσοστά αυτά εμφανίζονται στον πίνακα 3.24.

**Πίνακας 3.24 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου
της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)**

Έτη	Ελλάδα	Χώρες Ευρωζώνης
2000	3,6	2,5
2001	3,6	2,5
2002	3,4	2,4
2003	3,6	2,5
2004	3,7	2,5
2005	2,9	2,5
2006	3,0	2,5
2007	3,0	2,6
2008	3,0	2,6
2009	2,6	2,6

Πηγή: 1. EC, «European Economy, Spring 2008»
2. Εκτιμήσεις και προβλέψεις ΥΠΟΙΟ 2008-2009

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 2009

Το συνολικό ποσό των δαπανών του ΠΔΕ για το 2009 καθορίστηκε στο ύψος των 8.800 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό κατανέμεται σε 5.150 εκατ. ευρώ για έργα που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ και σε 3.650 εκατ. ευρώ για έργα που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους. Η κατανομή των σχετικών κονδυλίων έγινε με γνώμονα την επίσπευση και την ολοκλήρωση της απορρόφησης των πόρων του Γ΄ ΚΠΣ, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και έργων του Ταμείου Συνοχής, καθώς και την έναρξη χρηματοδότησης των δράσεων του ΕΣΠΑ με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

Πίνακας 3.25 Δαπάνες ΠΔΕ 2007-2009 κατά τομέα
(σύμφωνα με την ισχύουσα μέχρι 31/12/08 κωδική κατάταξη)
(σε εκατ. ευρώ)

Όνομασία τομέων	2007				2008				2009				Μεταβολή %	
	Πραγματοποιήσεις				Εκτιμ. πραγματοποιήσεων				Προβλέψεις				2008/07	2009/08
	Συνολικές	Λοπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	Σημειοχή %	Συνολικές	Λοπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	Σημειοχή %	Συνολικές	Λοπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	Σημειοχή %		
Επικοινωνίες	25		25	0,3	25		25	0,3	20		20	0,2	1,6	-20,0
Ειδικά έργα		44	44	0,5		125	125	1,3		151	151	1,7	182,1	20,8
Γεωργία	325	19	344	3,9	340	20	360	3,7	340	23	363	4,1	4,7	0,8
Δάση – αλιεία	45	6	51	0,6	40	7	47	0,5	45	12	57	0,6	-7,4	21,3
Εγγειοβελτιωτικά έργα	63	40	103	1,2	80	42	122	1,3	60	82	142	1,6	18,2	16,4
Βιομηχανία – βιοτεχνία	605	430	1.036	11,8	745	136	881	9,1	370	440	810	9,2	-14,9	-8,1
Ενέργεια	60		60	0,7	85	1	86	0,9	60	5	65	0,7	42,3	-24,4
Συγκοινωνίες	1.538	208	1.746	19,8	1.455	218	1.673	17,3	1.310	285	1.595	18,1	-4,2	-4,7
Σιδηρόδρομοι	397		397	4,5	290		290	3,0	225		225	2,6	-26,9	-22,4
Τουρισμός	32	45	77	0,9	55	35	90	0,9	10	80	90	1,0	16,5	
Πολιτισμός	183	22	205	2,3	200	25	225	2,3	90	45	135	1,5	9,8	-40,0
Εκπαίδευση	387	227	613	7,0	520	285	805	8,3	445	370	815	9,3	31,3	1,2
Κατάρτιση	297		297	3,4	419		419	4,3	390		390	4,4	41,2	-6,9
Οικισμός – περιβάλλον	92	53	145	1,6	110	40	150	1,6	110	60	170	1,9	3,4	13,3
Υγεία – πρόνοια	78	29	107	1,2	138	55	193	2,0	80	115	195	2,2	81,1	1,0
Υδρευση – αποχέτευση	79	14	93	1,1	105	18	123	1,3	85	50	135	1,5	32,0	9,8
Δημόσια διοίκηση	194	98	292	3,3	323	88	411	4,3	167	152	319	3,6	40,8	-22,4
Έρευνα – τεχνολογία	93	2	95	1,1	150	3	153	1,6	120	10	130	1,5	61,1	-15,0
Νομαρχιακά έργα	287	966	1.253	14,2	381	1.067	1.448	15,0	202	1.041	1.243	14,1	15,5	-14,2
Περιφερειακά προγράμματα	1.210	85	1.295	14,7	1.400	115	1.515	15,7	990	220	1.210	13,8	17,0	-20,1
Διάφορα	58	365	423	4,8	139	275	414	4,3	21	367	388	4,4	-2,0	-6,3
Ολυμπιακά έργα		109	109	1,2		95	95	1,0		132	132	1,5	-13,2	38,9
Αποθεματικό									10	10	20	0,2		
Γενικό σύνολο	6.046	2.763	8.809	100,0	7.000	2.650	9.650	100,0	5.150	3.650	8.800	100	9,5	-8,8

* Πληρωμές 2007 σύμφωνα με το οριστικό κλείσιμο του έτους (3/4/2008)

Πίνακας 3.26 Δαπάνες ΠΔΕ 2008-2009 κατά τομέα (σύμφωνα με τη νέα κωδική κατάταξη) (σε εκατ. ευρώ)									
Όνομασία τομέων	2008				2009				Μεταβολή % 2009/08
	Εκτιμ. πραγματοποιήσεων			Συμμετοχή %	Προβλέψεις			Συμμετοχή %	
	Συγχρήνες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρήνες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		
Επικοινωνίες	25		25	0,3	20		20	0,2	-20,0
Γεωργία	340	20	360	3,7	340	23	363	4,1	0,8
Δάση – αλιεία	40	7	47	0,5	45	12	57	0,6	21,3
Εγγειοβελτιωτικά έργα	80	90	170	1,8	60	130	190	2,2	11,8
Βιομηχανία – βιοτεχνία	745	136	881	9,1	370	440	810	9,2	-8,1
Ενέργεια	85	1	86	0,9	60	5	65	0,7	-24,4
Συγκοινωνίες	1.745	258	2.003	20,8	1.535	325	1.860	21,1	-7,1
Τουρισμός	55	35	90	0,9	10	80	90	1,0	
Πολιτισμός	200	33	233	2,4	90	53	143	1,6	-38,6
Αθλητισμός		45	45	0,5		110	110	1,3	144,4
Εκπαίδευση	519	285	804	8,3	445	370	815	9,3	1,4
Κατάρτιση	420		420	4,4	390		390	4,4	-7,1
Οικισμός – περιβάλλον	110	124	234	2,4	110	170	280	3,2	19,7
Υγεία – πρόνοια	138	55	193	2,0	80	115	195	2,2	1,0
Υδρευση – αποχέτευση	105	18	123	1,3	85	50	135	1,5	9,8
Δημόσια διοίκηση	83	20	103	1,1	77	19	96	1,1	-6,8
Γενικός οικονομικός σχεδιασμός	270	23	293	3,0	14	50	64	0,7	-78,2
Εξωτερικές υποθέσεις	3	24	27	0,3	10	55	65	0,7	140,7
Άμυνα	6	3	9	0,1	15	10	25	0,3	177,8
Δικαιοσύνη	6	33	39	0,4	6	39	45	0,5	15,4
Δημόσια ασφάλεια	46	7	53	0,5	45	26	71	0,8	34,0
Έρευνα – τεχνολογία	150	3	153	1,6	120	10	130	1,5	-15,0
Έργα ΟΤΑ α' βαθμού*		975	975	10,1		920	920	10,5	-5,6
Νομαρχιακά έργα	381	92	473	4,9	202	121	323	3,7	-31,7
Περιφερειακά προγράμματα	1.400	115	1.515	15,7	990	220	1.210	13,8	-20,1
Διάφορα	48	99	147	1,5	21	85	106	1,2	-27,9
Απασχόληση		54	54	0,6		70	70	0,8	29,6
Ολυμπιακά έργα		95	95	1,0		132	132	1,5	38,9
Αποθεματικό					10	10	20	0,2	
Γενικό σύνολο	7.000	2.650	9.650	100,0	5.150	3.650	8.800	100,0	-8,8

* Το ποσό των 975 εκατ. ευρώ για το 2008 αφορά δαπάνες για ΣΑΤΑ και ΘΗΣΕΑ, ενώ το ποσό των 920 εκατ. ευρώ για το 2009 αφορά δαπάνες για ΣΑΤΑ, διότι οι δαπάνες για ΘΗΣΕΑ θα καθοριστούν μετά την ψήφιση του προϋπολογισμού.

**Πίνακας 3.27 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα
(σε εκατ. ευρώ)**

Υπουργείο - Φορέας	2007				2008				2009				Μεταβολή %	
	Πραγματοποιήσεις			Συμμετοχή %	Εκτιμ. πραγματοποιήσεων			Συμμετοχή %	Προβλέψεις			Συμμετοχή %	2008/07	2009/08
	Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο			
Βουλή των Ελλήνων					3		3		2		2			
Εσωτερικών	75	1.027	1.102	12,5	145	1.080	1.225	12,7	115	1.024	1.139	12,9	11,1	-7,0
Εξωτερικών	1	12	14	0,2	3	24	27	0,3	10	55	65	0,7	99,6	140,7
Εθνικής Άμυνας	2	3	5	0,1	6	6	12	0,1	15	15	30	0,3	146,9	150,0
Οικονομίας και Οικονομικών	825	560	1.385	15,7	1.160	190	1.350	14,0	454	430	884	10,0	-2,6	-34,5
Υγείας και Κοιν. Αλληλεγγύης	78	29	107	1,2	138	56	194	2,0	80	115	195	2,2	81,9	0,5
Δικαιοσύνης	9	57	66	0,8	6	34	40	0,4	6	40	46	0,5	-39,7	15,0
Εθν. Παιδείας και Θρησκ.	380	236	616	7,0	510	286	796	8,2	435	371	806	9,2	29,2	1,3
Τουριστικής Ανάπτυξης	32	45	77	0,9	55	35	90	0,9	10	80	90	1,0	16,5	
Πολιτισμού	183	87	270	3,1	200	85	285	3,0	90	195	285	3,2	5,6	
Μακεδονίας - Θράκης	1	6	7	0,1	1	15	16	0,2	1	20	21	0,2	129,6	31,3
Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής	19	18	37	0,4	50	21	71	0,7	31	30	61	0,7	90,6	-14,1
Αγροτ. Ανάπτ. & Τροφίμων	412	40	452	5,1	440	37	477	4,9	420	55	475	5,4	5,5	-0,4
ΠΕΧΩΔΕ	1.683	439	2.122	24,1	1.685	512	2.197	22,8	1.520	680	2.200	25,0	3,5	-0,1
Απασχόλησης & Κοιν. Προστ.	297	61	358	4,1	420	55	475	4,9	390	70	460	5,2	32,9	-3,2
Ανάπτυξης	370	36	406	4,6	450	40	490	5,1	310	165	475	5,4	20,8	-3,1
Μεταφορών & Επικοινωνιών	469		469	5,3	320	5	325	3,4	255	15	270	3,1	-30,6	-16,9
Γ.Γ. Επικoin. & Ενημέρωσης		3	3		8	4	12	0,1	6	5	11	0,1	248,8	-8,3
Γ.Γ. Περιφερειών	1.210	104	1.313	14,9	1.400	165	1.565	16,2	990	275	1.265	14,4	19,2	-19,2
Αποθεματικό									10	10	20	0,2		
Σύνολο	6.046	2.763	8.809	100,0	7.000	2.650	9.650	100,0	5.150	3.650	8.800	100,0	9,5	-8,8

Για την κάλυψη των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων το 2009 έχει προβλεφθεί μικρότερο ποσό σε σχέση με το 2008, γεγονός που οφείλεται στο ότι οι ανάγκες ολοκλήρωσης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ είναι σημαντικά μικρότερες σε σχέση με τις αντίστοιχες του 2008. Οι δεσμεύσεις που ανέλαβε η χώρα για την ολοκλήρωση εκείνων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ που επίσημα παρατάθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή απαιτούν μέρος των αντίστοιχων πόρων του 2008.

Παράλληλα, το ποσό των 5.150 εκατ. ευρώ υπερκαλύπτει τις όποιες δαπάνες εκτιμάται ότι θα είναι αναγκαίες για την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και δράσεων του 2009, όπως προκύπτουν από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 (ΕΣΠΑ), το Ταμείο Συνοχής, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) «Αλέξανδρος Μπαλτατζής», το ΕΠ «Αλιεία 2007-2013», τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και άλλα.

Μεγάλο βάρος στις δημόσιες επενδύσεις του 2009 δίνεται στο σκέλος των έργων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, που αυξάνονται κατά 1 δισ. ευρώ ή 37,7% σε σχέση με το 2008, ποσοστό που συνιστά τη μεγαλύτερη αύξηση που σημειώνεται τα τελευταία χρόνια στο ΠΔΕ. Σχετικά με τα ποσά που θα διατεθούν από το ΠΔΕ για έργα αμιγώς χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους, η επιλογή τους θα γίνει με κριτήριο τη συμπληρωματικότητα, τις συνέργιες και τη σκοπιμότητα

τους σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), που θα λειτουργεί συνοδευτικά ως προς το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς το οποίο θα υλοποιηθεί κατά την περίοδο 2007-2013.

Ταυτόχρονα απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις για την τόνωση της ενεργού ζήτησης της ελληνικής οικονομίας και της απασχόλησης, με αύξηση των δαπανών για τους επενδυτικούς νόμους και τις λοιπές δράσεις που δεν συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ, με κριτήριο την ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας, τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής οικονομίας και την ανάγκη στήριξης ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων και περιοχών που πλήττονται εντονότερα από τη διεθνή κρίση. Σημειώνεται ότι η κατανομή των προβλεπόμενων δαπανών στο ΠΔΕ 2009 κατά τομέα διαφοροποιείται ενόψει του νέου τρόπου κατάρτισης του προϋπολογισμού με τη μορφή προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό καταργούνται δύο τομείς, ήτοι ο τομέας των σιδηροδρόμων που μεταφέρεται στον τομέα των συγκοινωνιών και ο τομέας των ειδικών έργων που κατανέμεται στους τομείς της άμυνας, του οικισμού - περιβάλλοντος και των συγκοινωνιών και δημιουργούνται οι κάτωθι οκτώ νέοι τομείς:

- **γενικός οικονομικός σχεδιασμός** που περιλαμβάνει έργα του ΥΠΟΙΟ προερχόμενα από τους τομείς «δημόσια διοίκηση» και «διάφορα»,
- **εξωτερικές υποθέσεις** που περιλαμβάνει έργα του ΥΠΕΞ προερχόμενα από τον τομέα της δημόσιας διοίκησης,
- **άμυνα** που περιλαμβάνει έργα του ΥΠΕΘΑ προερχόμενα από τους τομείς της δημόσιας διοίκησης και των ειδικών έργων,
- **δικαιοσύνη** που περιλαμβάνει έργα του Υπουργείου Δικαιοσύνης προερχόμενα από τον τομέα της δημόσιας διοίκησης,
- **δημόσια ασφάλεια** που περιλαμβάνει έργα των Υπουργείων Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και Εσωτερικών – Γενική Γραμματεία Δημόσιας Τάξης προερχόμενα από τον τομέα της δημόσιας διοίκησης,
- **έργα ΟΤΑ α' βαθμού** που περιλαμβάνει έργα του Υπουργείου Εσωτερικών προερχόμενα από τον τομέα των νομαρχιακών έργων (ΣΑΤΑ, ΘΗΣΕΑΣ),
- **απασχόληση** που περιλαμβάνει έργα του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας προερχόμενα από τον τομέα «διάφορα» και
- **αθλητισμός** που περιλαμβάνει έργα του Υπουργείου Πολιτισμού προερχόμενα από τον τομέα «διάφορα».

Το 2009 είναι μεταβατικό έτος ως προς την κατανομή του σε νέους τομείς λόγω του νέου τρόπου κατάρτισης. Για το λόγο αυτό στον πίνακα 3.25 αποτυπώνονται τα στοιχεία του ΠΔΕ κατά τα έτη 2007, 2008 και 2009 σύμφωνα με τους παλαιούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, ώστε να υπάρχει δυνατότητα σύγκρισης των δαπανών της τριετίας και στον πίνακα 3.26 αποτυπώνονται τα στοιχεία του ΠΔΕ κατά τα έτη 2008 και 2009 σύμφωνα με τους νέους τομείς οικονομικής δραστηριότητας .

Έργα υποδομών, εθνικού και περιφερειακού επιπέδου

Η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική ανάπτυξη αποτυπώνεται στα προγράμματα των υπουργείων που χρηματοδοτούν μεγάλα έργα υποδομών, όπως την κατασκευή των εθνικών οδικών αξόνων, την επέκταση του Μετρό Αθηνών, τον εκσυγχρονισμό του ΟΣΕ, την κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, την επέκταση του Προαστιακού Σιδηροδρόμου Αθηνών, τα λιμενικά έργα, τα έργα για τα αεροδρόμια, καθώς και τα έργα του συνολικού εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου της χώρας.

Τα έργα της κατηγορίας αυτής απορροφούν το μεγαλύτερο τμήμα του ΠΔΕ, σε σχέση με τα λοιπά έργα του προγράμματος. Το 2009, το συνολικό ποσό που θα διατεθεί για τα προαναφερθέντα έργα προβλέπεται να ανέλθει στα 1.860 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 21,1% του συνόλου του ΠΔΕ.

Από το ΠΔΕ χρηματοδοτούνται τα εγγειοβελτιωτικά έργα της χώρας, με πιστώσεις συνολικού ύψους 190 εκατ. ευρώ για το 2009.

Τα έργα του γεωργικού τομέα, της αλιείας και των δασών συνιστούν μια άλλη πολύ σημαντική κατηγορία έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ. Εδώ περιλαμβάνονται έργα υποδομών για τη βελτίωση συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, οικονομικές ενισχύσεις γεωργικών προγραμμάτων, κατασκευαστικές βελτιώσεις και εξοπλισμός κτηνιατρικών εργαστηρίων σε ακριτικές περιοχές κ.λπ. Για τα έργα αυτά δεσμεύονται πιστώσεις 420 εκατ. ευρώ για το 2009.

Οι δράσεις βιομηχανίας-βιοτεχνίας, στο πλαίσιο της ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων, χρηματοδοτούνται επίσης από το ΠΔΕ. Σημαντικό εργαλείο αποτελεί ο επενδυτικός νόμος που ενισχύει την ανάπτυξη τόσο των νέων όσο και των παλαιών βιομηχανικών, βιοτεχνικών, ξενοδοχειακών και ναυπηγοεπισκευαστικών επιχειρήσεων, τον εκσυγχρονισμό τους, την προώθηση των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας, την απασχόληση και την ανάπτυξη της περιφέρειας. Επίσης στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για την ανάπτυξη και λειτουργία κέντρων υποδοχής επενδυτών στη χώρα, όπως και οι επιχορηγήσεις στον ΕΟΜΜΕΧ για αποζημιώσεις επιχειρήσεων που επλήγησαν από θεομηνίες. Για τα έργα αυτά δεσμεύονται πιστώσεις 810 εκατ. ευρώ για το 2009.

Η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, η τεχνολογία και η καινοτομία είναι βασικά στοιχεία της οικονομίας της γνώσης και λειτουργούν καθοριστικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας. Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις για την έρευνα και την τεχνολογία, για προγράμματα ανάπτυξης βιομηχανικών ερευνών, όπως και για προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικού δυναμικού. Οι δαπάνες αυτές προβλέπεται να φθάσουν τα 130 εκατ. ευρώ κατά το 2009.

Στις δαπάνες για ενέργεια περιλαμβάνονται και οι επιχορηγήσεις σε ενδιάμεσους φορείς (όπως Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας – ΚΑΠΕ) για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι δαπάνες αυτές προβλέπονται να φθάσουν τα 65 εκατ. ευρώ κατά το 2009.

Σημαντικά είναι επίσης τα ποσά που διατίθενται από τις δημόσιες επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, για την άρση διοικητικών εμποδίων, για την αποφυγή δημιουργίας συνθηκών αποκλεισμού από την κοινωνία της γνώσης, για τη διοικητική διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς, για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση των δημόσιων υπαλλήλων, για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας, για τη μετατροπή των ΚΕΠ σε κέντρα ολοκληρωμένων συναλλαγών κ.λπ. Τα ποσά που δεσμεύονται για το 2009 και αφορούν σε έργα των τομέων της δημόσιας διοίκησης, του γενικού οικονομικού σχεδιασμού, της δικαιοσύνης, των εξωτερικών υποθέσεων, της άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας ανέρχονται στα 366 εκατ. ευρώ.

Έργα για την παιδεία, τον πολιτισμό και την υγεία - πρόνοια

Εκτός από τα ανωτέρω έργα που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων οικονομικού και διοικητικού περιεχομένου, μέσω του ΠΔΕ, χρηματοδοτούνται επίσης δράσεις που συμβάλλουν στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι δαπάνες για την παιδεία, τον πολιτισμό, την υγεία και την πρόνοια. Η προσπάθεια της πολιτείας είναι να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες στην κοινωνία και να συμβάλει με διάφορες δράσεις, ώστε οι πολίτες να απολαμβάνουν τα αγαθά του πνεύματος και του πολιτισμού.

Η ταχύτητα των τεχνολογικών και οργανωτικών αλλαγών στην παραγωγική διαδικασία δημιουργεί συνεχώς την ανάγκη απόκτησης νέων γνώσεων και ανάπτυξης ποικίλων δεξιοτήτων στο κοινωνικό σύνολο. Ο ρόλος της κατάρτισης και της εκπαίδευσης καθίσταται πρωταρχικός, τόσο για τους άνεργους όσο και για τους εργαζόμενους και με ιδιαίτερη βαρύτητα στους νέους και τις γυναίκες, στον τομέα της ενίσχυσης των προοπτικών απασχόλησης, αλλά και της επαγγελματικής ανέλιξης αντίστοιχα. Το σχετικό ποσό που εγγράφεται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του 2009 ανέρχεται στα 390 εκατ. ευρώ.

Ιδιαίτερα στον τομέα της παιδείας καταβάλλεται τεράστια προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και τη διάχυση της γνώσης μέσω ποικίλων δράσεων στους νέους. Το ποσό που εγγράφεται στο ΠΔΕ του 2009 ανέρχεται στα 815 εκατ. ευρώ. Η συμμετοχή του τομέα αυτού στο σύνολο των δημόσιων επενδύσεων ανέρχεται στο 9,3%. Τα έργα της παιδείας είναι έργα υποδομής, κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός των ΑΕΙ και των ΤΕΙ. Στην ίδια κατηγορία περιλαμβάνεται το κατασκευαστικό πρόγραμμα του ΟΣΚ για σχολικά κτίρια και υποστηρικτικές εκπαιδευτικές εργασίες σε βιβλιοθήκες, σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία και στην επιμόρφωση ενηλίκων.

Οι δαπάνες για την υγεία – πρόνοια, προβλέπεται να ανέλθουν στα 195 εκατ. ευρώ το 2009. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, δαπάνες για κτιριακές υποδομές και εξοπλισμό των νοσοκομείων, για λειτουργία παιδικών σταθμών και γηροκομείων, για δημιουργία δομών αποασυλοποίησης ψυχικά ασθενών, όπως και δομών παροχής φροντίδας ψυχικής υγείας, καθώς και δαπάνες για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα πολιτισμού, όπως η κατασκευή – επισκευή μουσείων, η συντήρηση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, όπως και η συνολική ανάδειξή τους. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται να διατεθούν 143 εκατ. ευρώ κατά το 2009.

Εξίσου σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα προστασίας του περιβάλλοντος και για τη σωστή οικιστική ανάπτυξη. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται να διατεθούν 280 εκατ. ευρώ κατά το 2009.

Επιπλέον των ανωτέρω τομέων το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού, την ανάπτυξη των επικοινωνιών, τη βελτίωση των υποδομών στην ύδρευση και την αποχέτευση, τον αθλητισμό, την απασχόληση και την προστασία των ανέργων και άλλες δράσεις που απαιτούνται για οικονομική ανάπτυξη και ευημερία.

Έργα προγραμμάτων περιφερειών, ΝΑ και ΟΤΑ α' βαθμού

Πολύ σημαντική είναι η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιφέρειας. Οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του έτους 2009 για έργα περιφερειακών προγραμμάτων ανέρχονται στο ποσό των 1.265 εκατ. ευρώ, ήτοι 990 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και 275 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους, έναντι 1.565 εκατ. ευρώ το 2008 και 1.313 εκατ. ευρώ το 2007.

Στον πίνακα 3.28 δίδονται στοιχεία για τη χρηματοδότηση από το ΠΔΕ έργων που εκτελούνται από τις περιφέρειες.

Πίνακας 3.28 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις περιφέρειες (σε εκατ. ευρώ)					
	2007 Πληρωμές	2008 Εκτιμήσεις πληρωμών	2009 Προβλέψεις	Μεταβολή 2008/2007	Μεταβολή 2009/2008
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας με κοινοτική συμμετοχή	1.210	1.400	990	15,7	-29,3
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας από εθνικούς πόρους	104	165	275	58,7	66,7
Σύνολο	1.313	1.565	1.265	19,2	-19,2

Εκτός από τα έργα περιφερειακών προγραμμάτων, μέσω του ΠΔΕ χρηματοδοτούνται και έργα νομαρχιακών προγραμμάτων και προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού. Το συνολικό ύψος των δαπανών για τα

έργα της κατηγορίας αυτής προβλέπεται να ανέλθει στα 1.243 εκατ. ευρώ το 2009, εκ των οποίων 202 εκατ. ευρώ για συγχρηματοδοτούμενα έργα του Γ΄ ΚΠΣ και 1.041 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους (χωρίς να υπολογίζονται οι δαπάνες του προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ που θα καθοριστούν μετά την ψήφιση του προϋπολογισμού). Οι αντίστοιχες δαπάνες το 2008 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 1.448 εκατ. ευρώ, ενώ το 2007 ανήλθαν στα 1.253 εκατ. ευρώ.

Στον πίνακα 3.29 δίνονται στοιχεία για τη χρηματοδότηση από το ΠΔΕ έργων της κατηγορίας αυτής για την περίοδο 2007 -2009.

Πίνακας 3.29 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις ΝΑ και ΟΤΑ α΄ βαθμού (σε εκατ. ευρώ)					
	2007 Πληρωμές	2008 Εκτιμήσεις πληρωμών	2009 Προβλέψεις	Μεταβολή 2008/2007	Μεταβολή 2009/2008
Χρηματοδοτήσεις νομαρχιακών έργων με κοινοτική συμμετοχή	287	381	202	32,8	-46,9
Χρηματοδοτήσεις νομαρχιακών έργων από εθνικούς πόρους	79	92	121	16,4	31,5
Χρηματοδοτήσεις έργων ΟΤΑ α΄ βαθμού από εθνικούς πόρους	887 (ΣΑΤΑ και ΘΗΣΕΑΣ)	975 (ΣΑΤΑ και ΘΗΣΕΑΣ)	920 (ΣΑΤΑ) ⁽¹⁾	9,9	-5,6
Σύνολο	1.253	1.448	1.243	15,5	-14,1

Πηγή: ΠΔΕ

⁽¹⁾ Δεν περιλαμβάνονται οι προβλεπόμενες δαπάνες για το πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ», καθότι θα καθοριστούν μετά την ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού.

Συνολικά, η χρηματοδότηση των έργων των περιφερειών και των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, η οποία για το 2009 προβλέπεται να ανέλθει στα 2.508 εκατ. ευρώ, αποτελεί το 28,5% του συνολικού ΠΔΕ (πίνακες 3.28 και 3.29) γεγονός που αποδεικνύει τη σημασία που δίνεται στην ενίσχυση και ανάπτυξη της περιφέρειας.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα στην υποστήριξη των ΟΤΑ α΄ βαθμού σημειώνεται ότι υλοποιείται με ταχείς ρυθμούς το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΘΗΣΕΑΣ (ν. 3274/2004). Σημαντικό μέρος του προγράμματος αυτού θα χρηματοδοτηθεί και το 2009 από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ. Το ύψος της χρηματοδότησης και η κατανομή του στους φορείς θα καθορισθεί μετά την ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού στην εγκύκλιο κατάρτισης του ΠΔΕ 2009.

Πίνακας 3.30 Περιφερειακά προγράμματα ΠΔΕ 2009 (σε εκατ. ευρώ)					
Περιφέρειες	Συγχρηματοδοτούμενο	Χρηματοδοτούμενο αμιγώς από εθνικούς πόρους			Γενικό σύνολο
		Ολυμπιακά έργα (Ελλάδα 2004)	Λοιπά έργα	Σύνολο	
	(1)	(2)	(3)	(4)=(2)+(3)	(5)=(1)+(4)
Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης	90	2	20	22	112
Κεντρικής Μακεδονίας	100	14	42	56	156
Δυτικής Μακεδονίας	45	2	8	10	55
Ηπείρου	75	4	9	13	88
Θεσσαλίας	40	5	5	10	50
Ιονίων Νήσων	50	3	5	8	58
Δυτικής Ελλάδας	100	6	24	30	130
Στερεάς Ελλάδας	65	10	20	30	95
Αττικής	125		25	25	150
Πελοποννήσου	65	1	12	13	78
Βορείου Αιγαίου	50	1	8	9	59
Νοτίου Αιγαίου	40	2	7	9	49
Κρήτης	145	5	35	40	185
Σύνολο	990	55	220	275	1.265

Συμμετοχή του ΠΔΕ στο μετοχικό κεφάλαιο των ΔΕΚΟ και ΑΕ του Δημοσίου

Σημαντικό μέρος των μεγάλων έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ υλοποιείται από ΔΕΚΟ και Ανώνυμες Εταιρείες του δημόσιου τομέα με μεταβίβαση πιστώσεων στους οργανισμούς αυτούς. Συγκεκριμένα κατά το έτος 2009 το ύψος των επιχορηγήσεων ανέρχεται στα 950 εκατ. ευρώ (10,8 % του ΠΔΕ).

Το μεγαλύτερο μέρος των επιχορηγήσεων κατευθύνεται σε μεγάλα έργα υποδομής, όπως τα έργα της Εγνατίας ΑΕ, του Μετρό Αθηνών, του ΟΣΕ και του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ).

Πίνακας 3.31 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου (σε εκατ. ευρώ)									
Δημόσιες επιχειρήσεις	2007			2008			2009		
	Πραγματοποιήσεις			Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			Προβλέψεις		
	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	245		245	100		100	85		85
ΔΕΠΑΝΟΜ	27	9	36	40	18	58	20	45	65
ΔΕΠΟΣ		1	1						
ΕΓΝΑΤΙΑ	580	4	584	350	1	351	200	1	201
ΕΑΣ ΑΒΕΕ				1		1			
ΕΑΧΑ		1	1	1	4	5		3	3
ΕΟΜΜΕΧ	55	11	66	33	12	45	19	7	26
ΕΛΟΤ	1		1	1		1	1		1
ΕΡΤ		3	3		4	4	6	5	11
ΕΠΠ (Πάτρας)		1	1						
ΘΕΜΙΣ ΑΕ		55	55		26	26		38	38
ΚΕΔ		8	8		9	9		23	23
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ	5	51	56	25	30	55	30	29	59
ΟΑΣΑ	38		38	4	5	9	4	15	19
ΟΣΕ	397		397	290		290	225		225
ΟΣΚ	1	139	140	2	138	140	4	178	182
ΟΠΕ	2	8	10	2	14	16	3	4	7
ΟΠΕΠ	5	1	6	2	1	3	2	2	4
ΟΛΚ (Καβάλας)									
ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ	9		9	2		2			
ΤΡΑΜ ΑΕ	9		9	1		1	1		1
Σύνολο	1.374	292	1.666	854	262	1.116	600	350	950

Πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την ΕΕ και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών. Για το 2009 προβλέπεται ότι τα έσοδα από την ΕΕ θα ανέλθουν στα 3.500 εκατ. ευρώ και θα καλύψουν το 39,8 % περίπου του συνόλου των δαπανών του ΠΔΕ.

Το 2008 η μείωση των εσόδων από τις επιχορηγήσεις της ΕΕ ήταν της τάξης του 0,2% σε σχέση με το 2007 και το 2009 προβλέπεται μείωση των εσόδων αυτών κατά 27,1% έναντι του 2008.

Τα πιστωτικά έσοδα του ΠΔΕ και η αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού του Δημοσίου παρουσιάζουν αύξηση κατά 14,9% το 2008 σε σχέση με το 2007 και κατά 12,8% το 2009 σε σχέση με το 2008.

Οι πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ κατά τα έτη 2007, 2008 και 2009 με τα αντίστοιχα ποσά παρουσιάζονται στον πίνακα 3.32.

Πίνακας 3.32 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)					
Πηγές εσόδων	2007 Πραγματ/σεις	2008 Εκτιμήσεις	2009 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2008/2007	2009/2008
Έσοδα δημόσιων επενδύσεων	4.875	5.130	3.700	5,2	-27,9
Ίδια έσοδα	64	330	200	415,6	-39,4
Επιχορηγήσεις ΕΕ	4.811	4.800	3.500	-0,2	-27,1
- ΕΤΠΑ	(3.063)	(3.155)	(2.169)	(3,0)	(-31,3)
- ΕΓΤΑΑ	(588)	(428)	(188)	(-27,2)	(-56,1)
- Ταμείο Συνοχής	(334)	(260)	(492)	(-22,2)	(89,2)
- Ταμείο Αλιείας	(33)	(40)	(42)	(22,9)	(5,0)
- ΕΚΤ	(783)	(828)	(587)	(5,7)	(-29,1)
- Ταμείο Αλληλεγγύης		(89)			
- Πρόγραμμα αλληλεγγύης και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών			(22)		
- Λοιπά	(10)				
Πιστωτικά έσοδα και αύξηση στοιχείων ενεργητικού	3.934	4.520	5.100	14,9	12,8
Σύνολο	8.809	9.650	8.800	9,5	-8,8

Πίνακας 3.33 Κρατικός προϋπολογισμός 2009
(σε εκατ. ευρώ)

	Τακτικός Προϋπολογισμός	Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	Σύνολο
Έσοδα			
- Τακτικά	61.867,00		61.867,00
- Από ΕΕ	405,00	3.500,00	3.905,00
- Ίδια έσοδα ΠΔΕ		200,00	200,00
- Πιστωτικά	35.639,00	5.100,00	40.739,00
- Ειδικά	1.455,00		1.455,00
Σύνολο	99.366,00	8.800,00	108.166,00
Έξοδα			
- Προεδρία της Δημοκρατίας	5,80		5,80
- Βουλή	222,14	2,00	224,14
- Εσωτερικών	6.766,50	1.139,00	7.905,50
- Εξωτερικών	489,63	65,00	554,63
- Εθνικής Άμυνας	6.529,55	30,00	6.559,55
- Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	5.736,74	195,00	5.931,74
- Δικαιοσύνης	887,59	46,00	933,59
- Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	7.148,72	806,00	7.954,72
- Πολιτισμού	618,32	285,00	903,32
- Οικονομίας και Οικονομικών	52.807,49	904,00	53.711,49
- Μακεδονίας – Θράκης	21,84	21,00	42,84
- Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	1.361,41	475,00	1.836,41
- Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων	170,95	2.200,00	2.370,95
- Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας	11.396,29	460,00	11.856,29
- Ανάπτυξης	274,65	475,00	749,65
- Μεταφορών και Επικοινωνιών	495,65	270,00	765,65
- Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής	1.647,24	61,00	1.708,24
- Τουριστικής Ανάπτυξης	70,19	90,00	160,19
- Γ.Γ. Επικοινωνίας και Ενημέρωσης	112,08	11,00	123,08
- Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων	60,11		60,11
- Περιφέρειες	1.088,12	1.265,00	2.353,12
- Δαπάνες που αντிகρίζονται από ειδικά έσοδα	1.455,00		1.455,00
Σύνολο	99.366,00	8.800,00	108.166,00